

Врз основа на член 54 став 2 од Законот за земање и пресадување на делови од човечкото тело заради лекување („Службен весник на Република Македонија“ бр. 47/11, 136/11, 91/13, 164/13, 27/14, 112/14, 144/14, 124/15, 149/15 и 37/16 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 236/22), Владата на Република Северна Македонија, на седницата одржана на _____ 2023 година, донесе

ПРОГРАМА ЗА ТРАНСПЛАНТАЦИЈА ВО РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА ЗА 2023 ГОДИНА

I. Вовед

Со Законот за земање и пресадување на делови од човечкото тело заради лекување („Службен весник на Република Македонија“ бр. 47/11, 136/11, 91/13, 164/13, 112/14, 144/14, 124/15, 149/15, 37/16 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 236/22), се уредуваат условите под кои можат да се земаат, чуваат, обработуваат, разменуваат, пренесуваат и пресадуваат делови од човечкото тело (органи, ткива и крвотворни матични клетки/коскена срцевина) од живи или умрени лица заради лекување, условите што треба да ги исполнуваат здравствените установи каде што се врши земање, чување, обработување, разменување, пренесување и пресадување делови од човечкото тело заради лекување, организацијата и спроведувањето на земањето и пресадувањето делови од човечкото тело, како и надзорот над спроведувањето на овој закон.

Земање и пресадување на делови од човечкото тело заради лекување се врши само кога е тоа медицински оправдано, кога е тоа најповолен начин за лекување на болниот, кога не се загрозува животот на дарителот или не му се нанесува трајно оштетување на здравјето, во постапка и под услови утврдени со овој закон.

II. Приоритетни цели на Програмата

1. **Зголемување на бројот на трансплантации на бубрези, срце, црн дроб и на коски и коскени ткива од починато лице.**
2. **Зголемување на бројот на спроведени несродни и полуидентични трансплантации на крвотворни матични клетки.**

3. Проширување на листата на трансплантации од починато лице на васкуларни ткива и на рожница, како и отпочнување на подготовки за трансплантација на бели дробови.
4. Зголемување на бројот на доброволни несродни дарители во националниот регистер на крвотворни матични клетки.
5. Изработка на регистри за пациенти со бубрежна и срцева болест кои би имале потреба од трансплантација, како и изработка на регистар за следење на трансплантирани пациенти за потребите на здравствениот систем.
6. Подигнување на свеста кај здравствените работници и кај населението за значењето на донирањето органи и крвотворни матични клетки и трансплантациите како методи на лекување.

Специфични цели на Програмата се:

1. Зголемување на бројот на трансплантации на бубрези, срце, црн дроб и на коски и коскени ткива од починато лице.
2. Зголемување на бројот на несродни и полуидентични трансплантации на крвотворни матични клетки.
3. Проширување на листата на трансплантации од починато лице на рожница и васкуларни ткива и отпочнување на подготовки за трансплантација на бели дробови.
4. Зголемување на бројот на регрутирани доброволни несродни дарители во националниот регистер на крвотворни матични клетки.
5. Изградба на систем кој ќе обезбеди и гарантира правичен пристап кон органите и ткивата. Проширување на софтверот за трансплантација со модули за трансплантации од жив донор на бубрези и на коскени ткива, модул за следење на трансплантирани пациенти, како и модули за трансплантација на васкуларни ткива и рожница.
6. Изработка и одржување на регистри на пациенти со бубрежни и срцеви болести кои имаат потреба од трансплантација како и изработка регистар за следење на трансплантирани пациенти.
7. Одржување на базата на доброволни дарители на крвотворни матични клетки и редовно ажурирање на софтверот кој управува со базата.
8. Подигнување на свеста кај населението за донирање на органи, ткива и крвотворни матични клетки.
9. Подигнување на свеста кај медицинскиот персонал од примарното, секундарното и терциерното здравство за донирање на органи, ткива и крвотворни матични клетки и за значењето на трансплантацијата.
10. Зголемување и идентификација на пациенти со мозочна смрт во правец на органодарителство.

Успешноста на Програмата ќе се оценува преку основните индикатори на исход:

1. Број на извршени трансплантации на органи од починат донор.
2. Број на спроведени несродни и полуидентични трансплантации на крвотворни матични клетки.

3. Број на пациенти на листите на чекање за орган.
4. Број на идентификувани и на процесирани донори на органи.
5. Број на регрутирани доброволни несродни дарители во македонскиот национален регистар.
6. Број на здравствени и административни работници вклучени во извршување на трансплантацијата кои посетувале соодветна обука од областа на трансплантација.

III. МЕРКИ, АКТИВНОСТИ И ПОКАЗАТЕЛИ НА УСПЕШНОСТ

Цел 1. Да се зголеми бројот на трансплантации од починато лице.

Цел 2. Да се изгради систем кој ќе обезбеди и гарантира правичен пристап кон органите и ткивата.

Цел 3. Да се зголеми бројот на несродни трансплантации на крвотворни матични клетки.

Цел 4. Да се зголеми бројот на доброволни несродни дарители во националниот регистар на дарители.

Цел 5. Преку едукативни кампањи да се зголеми свесноста кај медицинскиот персонал и кај населението за значењето на трансплантацијата и органодонорството и да се подигне свеста за донирање на органи, ткива и крвотворни матични клетки.

Цел 1. Да се зголеми бројот на трансплантации од починато лице

Мерка 1. Зголемување на опфатот со ХЛА типизација и други лабораториски и дијагностички испитувања на пациентите кои се подготвуваат за трансплантација од жив дарител и/или починато лице и кои се внесени на Националната листа за трансплантација на бубрег и на срце. Вклучување на редовни анализи за ХЛА антители за сите пациенти кои се на Националната листа за трансплантација, како и ХЛА типизација и други лабораториски и дијагностички испитувања на донаторите/дарителите на останати органи и ткива (срце, црн дроб, коски, крвотворни матични клетки).

Активности:

1. Селекција и избор на нови пациенти на кои ќе им биде направена ХЛА типизација и ќе влезат на Националните листи за трансплантација.
2. Редовно испитување на ХЛА антителата 2 на пациентите кои веќе се наоѓаат на Националните листи за трансплантација, во координација и соработка со центрите за дијализа.
3. Извршување на ХЛА типизација и други лабораториски и дијагностички испитувања за други органи кои ќе се трансплантираат (срце, коски и коскени ткива, црн дроб, бели дробови, васкуларни ткива и крвотворни матични клетки) од страна на надлежните установи.

Показатели на успешност:

1. Број на нови пациенти на Националните листи за трансплантација на бубрези, срце, црн дроб и рожница.
2. Број на ново регрутирани дарители на крвотворни матични клетки.

3. Број на пациенти од Националните листи за трансплантација на бубрези и срце со извршени испитувања за ХЛА антитела.

Извршители: ЈЗУ Институт за трансфузиона медицина, Институт за имунологија и хумана генетика при Медицински факултет при УКИМ и други здравствени установи кои ги извршуваат другите лабораториски и дијагностички испитувања на потенцијалните приматели и на донаторите.

Мерка 2. Започнување со трансплантација на рожница, васкуларни ткива, отпочнување на подготовки за трансплантација на бели дробови.

Активности:

1. Надградба на постоечкиот Софтвер за електронско водење на документацијата за трансплантација и на Националните листи за чекање во делот на рожница, васкуларни ткива и на бели дробови.
2. Зголемување на бројот на тимови за трансплантација од починат донор и зголемување на буџетот за финансиски надомест на овие тимови.

Показатели на успешност:

1. Број на извршени трансплантации на рожница и на васкуларни ткива.

Извршители: ЈЗУУ Клиника за очни болести, ЈЗУУ Клиника за Тораковаскуларна хирургија, ЈЗУ УК за Државна кардиохирургија.

Мерка 3. Зголемување на нивото на обученост и информираност на здравствените и на административните работници кои се вклучени во извршување на трансплантациите.

Активности:

1. Обука на здравствените и административните работници кои се вклучени во извршување на трансплантациите преку учество на обуки, конференции, конгреси и стручни усовршувања во референтни европски центри за трансплантација.
2. Обука на тим за пред и пост оперативно водење на пациенти за трансплантација на срце и црн дроб.
3. Обука на тим за експлантација, трансплантација, анестезиолошки тим и тим за пред и пост оперативно водење на пациенти за трансплантација на бели дробови.
4. Обука на тим за трансплантација на пациенти со механичко срце во Р. Хрватска и Р. Словенија.
5. Обука на тим од ЈЗУ УК за Ортопедија и ЈЗУ УК за Трансфузиологија во делот на презервација на ткива и водење на ткивна банка.
6. Соработка на полето на реализација на ткивна банка со Завод за трансфузиона медицина - КБ Ребро, Загреб.
7. Потпишување и имплементација на Протоколот/Меморандумот за соработка во областа на трансплантацијата со Еуротрансплант Словенија и Хрватска и

меморандум за техничка соработка со Интернационалната трансплантациска мрежа на Република Турција.

8. Потпишување на Протоколот/Меморандум за соработка во областа на трансплантацијата на крвотворните матични клетки помеѓу надлежните органи на Република Северна Македонија и Република Хрватска.
9. Учество на редовните состаноци за трансплантација на Европската Комисија.

Показатели на успешност:

1. Број на здравствени и административи работници вклучени во извршување на трансплантациите, кои учествувале на некој вид обука, конгрес, конференција, стручен состанок и слично.
2. Број на лекари и специјализанти опфатени со Протоколот/Меморандумот за соработка во областа на трансплантацијата помеѓу надлежните органи на Република Северна Македонија, Република Хрватска и Република Словенија.
3. Број на лекари и специјализанти опфатени со Протоколот/Меморандумот за соработка во областа на крвотворните матични клетки помеѓу надлежните органи на Република Северна Македонија и Република Хрватска.

Извршител: Министерство за здравство

Мерка 4. Одржување и унапредување на системот за координација на процесот на трансплантација во Република Северна Македонија преку финансиска и техничка поддршка на работата на Националниот и на Заменик националниот координатор за трансплантација, како и на „болничките“ координатори за земање и пресадување на делови од човечкото тело. Стимулација и награда за вршење на работите на членовите на тимовите за трансплантација.

Активности:

1. Исполнување на законска обврска за исплата на законски пропишаниот надоместок за вршење на работите на **Националниот координатор за трансплантација** кој го координира процесот на спроведување на Програмата за трансплантација и обезбедува координирање на работата на сите субјекти вклучени во спроведувањето на одредбите на Законот за земање и пресадување на делови од човечкото тело заради лекување.
2. Исполнување на законска обврска за исплата на законски пропишаниот надоместок за вршење на работите на **Заменик Национален координатор за трансплантација** кој го координира процесот на спроведување на Програмата за трансплантација и обезбедува координирање на работата на сите субјекти вклучени во спроведувањето на одредбите на Законот за земање и пресадување на делови од човечкото тело заради лекување.
3. Ангажирање на **лице за вршење на стручни и административно-технички работи** поврзани со работата на **Националниот координатор за трансплантација**.
4. Исполнување на законска обврска за исплата на законски пропишаниот надоместок за вршење на работите на **„болничките“ координатори**, кои ја организираат и усогласуваат работата во овластената здравствена установа за земање и пресадување на делови од човечкото тело и за поврзаноста на установата со

надлежните организации за да може да се подобри ефикасноста во работењето, пред се во делот на детектирање на мозочна смрт.

5. Исполнување на законска обрска за исплата на законски пропишаниот надоместок за вршење на работите на **тимовите за трансплантација**, кои ја прават подготовката на пациентите, експлантацијата и трансплантацијата во овластената здравствена установа за земање и пресадување на делови од човеково тело.

Показатели на успешност:

1. Број на извршени исплати на надоместокот за вршење на работите на Националниот и на Заменикот координатор за трансплантација.
2. Број на извршени исплати на надоместокот за вршење на работите на „болничките“ координатори.
3. Број на извршени исплати на надоместокот за вршење на работите на лице за вршење на стручни и административно-технички работи поврзани со работата на Националниот координатор за трансплантација.
4. Број на извршени исплати на надоместокот за вршење на работите на тимовите за трансплантација.

Извршител: Министерство за здравство

Мерка 5: Создавање на одржлив систем за поддршка и водење севкупна грижа за донаторите/дарителите и трансплантираните пациенти.

Активности:

1. Преземање на финансиски трошоци поврзани со починатото лице како донор заради растоварување на семејството на донорот од плаќање на споменатите трошоци (утврдување на фиксна сума за надомест на трошоците од 30.000,00 денари на секое семејство на донор). Зголемување на вкупната сума за исплата поради зголемениот број на донори на годишно ниво.
2. Обезбедување на трошоци за партиципација за имуносупресивни лекови за трансплантирани пациенти кои ќе го спречат процесот на отфрлање на трансплантатот.
3. Обезбедување на терапија за трансплантираните пациенти која не е на позитивна листа.

Показатели на успешност:

1. Висина на средства исплатени за погребување на донорот.
2. Висина на средства потрошени за партиципација за имуносупресивни лекови за трансплантирани пациенти.
3. Висина на средства потрошени за набавка на лекови кои не се на позитивна листа за трансплантирани пациенти.

Извршители: Министерство за здравство, ЈЗУ УК за Нефрологија, ЈЗУ УК ТОАРИЛУЦ-Клиника за Ортопедија, ЈЗУ УК Клиника за Гастроентерохепатологија, ЈЗУ Клиника за Абдоменална хирургија, ФЗОМ, ЈЗУ УК за Државна Каридохирургија, ЈЗУ УК за Урологија, ЈЗУ УК Клиника за торакална хирургија, ЈЗУ УК за Тораковаскуларна хирургија, ЈЗУ УК

за детска хирургија, ЈЗУ УК за Дигестивна хирургија, Институт за белодробни заболувања Козле, ФЗОМ, Универзитетска Клиника за хематологија-Скопје)

Цел 2. Да се изгради систем кој ќе обезбеди и гарантира правичен пристап кон органите и ткивата

Мерка 1: Надградба на Националниот софтвер за трансплантација во склоп на Мој Термин со модули за трансплантација на рожница, на васкуларни ткива и на бели дробови. Модул за евиденција трансплантацијата на бубрези и на коскени ткива од жив донор, како и модул следење на сите трансплантирани пациенти. Изготвување на електронски национални листи кои ќе се базираат на транспарентни, објективни и медицински критериуми, како и електронски систем за алоцирање на органи и ткива;

Активности:

1. Надградба на софтверот за трансплантација во склоп на Мој термин и формирање на Национална листа на чекање за бели дробови, Национална Листа за рожница и Национална листа за васкуларни ткива. Модул за електронско следење на сите трансплантирани пациенти и модул за евиденција на трансплантацијата од жив донор на коски и на бубрези, како и модул за евиденција на пациенти по трансплантација на крвотворни матични клетки.

Показатели на успешност:

1. Процент од пациентите со индицирана потреба од трансплантација кои се опфатени со Националната листа на чекање.
2. Процент на живи и процент на пациенти без болест по извршена трансплантација на солидни органи и крвотворни матични клетки.

Извршител: Министерство за здравство

Цел 5. Преку едукативни кампањи да се зголеми свесноста кај медицинскиот персонал и кај населението за значењето на трансплантацијата и органодонорството да се подигне свеста за донирање на органи, ткива и крвотворни матични клетки

Мерка 1: Спроведува на континуирана кампања за подигнување на свеста кај населението за донирање на органи и ткива и крвотворни матични клетки

Активности:

1. Организирање јавни дискусии, трибини за важноста од донирањето органи печатење постери, брошури, флаери, беџови и друг материјал за да на поразбирлив начин се објасни што е мозочна смрт, зошто е важно донирање и трансплантација на органи.
2. Тематски разговори и интервјуа со лекари, пациенти и членови на семејствата кои дале согласност да биде пресаден орган од нивни блиски роднини во средствата за јавно информирање – електронски, печатени и на социјалните мрежи (телевизии, радија, весници, магазини, портали).
3. Промоција на краток документарен филм за значењето на трансплантацијата во кој ќе бидат вклучени семејствата на донорите како и реципиентите на органи од починат донор.
4. Изработка на лого за кампања за подигнување на свеста за органодонорството.

5. Изработка на едукативен материјал за кампања за подигнување на свеста за органодонорството.
6. Учество на успешни јавни личности како промотори на кампањата .
7. Вклучување на избраните (т.н.„матични“) лекари во информирање на пациентите за важноста од донирање на органи.
8. Одбележување на Европски ден на органодарителство.
9. Одбележување на интернационалниот ден на неспорни дарители.
10. Активност продолжување на Националната кампања “Биди срцевина биди херој”. Клиниката за хематологија, Институтот за имунологија и хумана генетика и Министерството за здравство, во Април 2019 година ја започна Националната кампања “Биди срцевина биди херој” за подигање на свеста за дарување на матични хематопоетски клетки. Таа кампања имаше голем одзив за зголемување на бројот на неспорни донори на крвотворни матични клетки во националниот регистер на донори. Истата претставува значаен допринос во здравствениот систем на државата.

Показатели на успешност:

1. Број на различни настани (јавни дискусии, трибини, пешачења, маршеви, велосипедски трки, тематски разговори и интервјуа) наменети за зголемување на јавната свест кај населението.
2. Тираж на постери, брошури, флаери, количина на беџови и друг материјал наменет за зголемување на јавната свест кај населението.
3. Број на успешни јавни личности како промотори на кампањата.
4. Број на избрани (т.н.„матични“) лекари вклучени во информирање на пациентите за важноста од донирање на органи.
5. Број на настани во рамки на Европски ден на органодарителство.
6. Промоција на краток документарен филм за значењето на трансплантацијата и органодонорството со цел подигнување на јавната свест за донирање на органи и крвотворни матични клетки.

Извршител: Министерство за здравство

Мерка 2: Спроведување на континуирана кампања за подигнување на свеста кај здравствените работници од примарното и секундарното здравство со правните прописи за донирање на органи, ткива и крвотворни матични клетки.

Активности:

1. Изготвување и имплементација на проект за семинари на кои на здравствените работници од примарното, секундарното и терциерното здравство, кои не се директно поврзани во мрежата за трансплантација, ќе им бидат образложени законските одредби кои го регулираат пресадувањето на органи, како и подзаконските прописи со кои детално се уредуваат поединечни делови од оваа област.

Показатели на успешност:

1. Број на одржани семинари.
2. Број на лица учесници на семинарите.

Извршител: Министерство за здравство

Мерка 3: Континуирано стручно усовршување на здравствените работници од областа на трансплантацијата заради подобрување на знаењето и комуникациските вештини и проширување на обуките за тимовите за трансплантација на срце, црн дроб, на рожница, на коски и на коскени ткива.

Активности:

1. Организација и спроведување на обуки за развој на комуникациските вештини и за стекнување нови знаења од областа на трансплантацијата.

Показатели на успешност:

1. Број на одржани обуки.
2. Број на лица учесници на обуките.

Извршител: Министерство за здравство

Мерка 4: Спроведување на континуирана кампања за подигање на свеста за донирање на органи, ткива и крвотворни матични клетки кај групите за поддршка на пациенти, невладините здруженија на пациенти и новинарите кои можат да бидат вклучени во промоција на придобивките од постапките на пресадување на органи, а понатаму да бидат и промотори за донирањето на органи.

Активности:

1. Организација и спроведување на „брифинзи“ од страна на Националниот и Заменик националниот координатор за трансплантација, „болничките“ координатори и други здравствени работници вклучени во трансплантацијата наменети за групите за поддршка на пациенти, невладините здруженија на пациенти и новинарите.

Показатели на успешност:

1. Број на одржани „брифинзи“.
2. Број на групи за поддршка на пациенти, невладини здруженија на пациенти и новинари опфатени со „брифинзите“.

Извршител: Министерство за здравство

IV. ИЗВРШУВАЊЕ НА ПРОГРАМАТА И ПОТРЕБНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА

Извршување на Програмата за трансплантација во Република Северна Македонија за 2023 година

Програмата за трансплантација во Република Северна Македонија за 2023 година се врши од страна на:

- Министерството за здравство.
- Здравствени установи вклучени во трансплантација, експлантација, дијагностички и други иследувања.

Финансиски средства

За извршување на Програмата за трансплантација во Република Северна Македонија за 2023 година, потребни се следните финансиски средства:

1. Финансиски средства за **обука на здравствените и административни работници** кои се вклучени во извршување на трансплантациите преку учество на обуки, конференции, конгреси и други видови на усовршување (котизација, сместување, превоз). Трошоци за ангажирање на стручни медицински лица кои доаѓаат од еминентни центри од странство од областа на трансплантологијата во ЈЗУ.
2. Финансиски средства за исплата на надоместок за вршење на работите на **Националниот координатор за трансплантација**.
3. Финансиски средства за исплата на надоместок за вршење на работите на **Заменик национален координатор за трансплантација**.
4. Финансиски средства за ангажирање на лице за вршење на стручни и административно-технички работи поврзани со работата на Националниот координатор за трансплантација.
5. Финансиски средства за исплата на надоместок за вршење на работите на „болничките“ координатори.
6. Ангажман за вршење на работите на лицата од Управата за Електронско Здравство - Мој Термин, одговорни за регистрите за пациентите со терминални бубрежни и срцеви заболувања, како и регистар за следење на трансплантирани пациенти.
7. Ангажман на лица за вршење на стручни административни работи во делот на Националните листи за трансплантација на бубрези, срце, црн дроб и коскени ткива од Јавните здравствени установи.
8. Финансиски средства за зголемување на нивото на мотивираност и задоволство на членовите на **тимовите за трансплантација од починат донор-кадавер**. Вклучување на трошоци за новите тимови за трансплантација на васкуларни ткива, бели дробови.

Висината на надоместокот за стимулација на тимовите за трансплантација, за секое лице кое учествува во трансплантацијата и за секоја извршена трансплантација (починато лице), изнесува:

Трансплантација на органи (бубрези, црн дроб, срце) од починат донор-кадавер				
	Здравствена установа/Здравствен работник вклучен во експлантација/трансплантација	Број на лица вклучени во една експлантација/една трансплантација	Единица мерка	Нето износ во денари (се исплаќа еднократно)
	УК за Нефрологија (подготовка на примател/реципиент)			
1.	Доктор специјалист по интерна медицина/доктор супспецијалист по нефрологија	4	два приматели /еден дарител	9.000,00
2.	медицинска сестра	2	Два приматели /еден дарител	3.000,00
	УК за Гастроентерохепатологија на примател/реципиент)			
1.	Доктор специјалист по интерна медицина/доктор супспецијалист по гастроентерохепатологија	4	еден примател /еден дарител	9.000,00

2.	медицинска сестра	2	еден примател /еден дарител	3.000,00
УК За Кардиологија				
1.	Доктор специјалист по интерна медицина/доктор супспецијалист по кардиологија	2	еден примател /еден дарител	9.000,00
УК ТОАРИЛУЦ-КАРИЛ (подготовка на донор)				
1.	Доктор специјалист по анестезиологија	1	еден примател /еден дарител	12.600,00
2.	Медицинска сестра	2	еден примател /еден дарител	3.000,00
3.	Болничар-транспортер	1	еден примател /еден дарител	1.500,00
УК за Урологија/ТОАРИЛУЦ- КАРИЛ				
1.	Доктор специјалист по хирургија Доктор специјалист по анестезиологија Доктор специјалист по васкуларна хирургија	Од 3 до 5 хирурзи (Оператор, прв асистент, втор асистент, трет асистент, васкуларен хирург) Анестезиолог	Експлантација/ Трансплантација	12.600,00
2.	Медицинска сестра-инструментарка	1 1	Експлантација/ Трансплантација	8.220,00
3.	Медицинска сестра-помошник инструментарка		Експлантација/ Трансплантација	6.600,00
4.	Медицинска сестра-анестетичарка	1	Експлантација/ Трансплантација	8.220,00
5.	Болничар-транспортер	1	Експлантација/ Трансплантација	3.000,00
УК за ТОАРИЛУЦ-Ортопедија				
1.	Доктор специјалист хирург по ортопедија	3 хирурзи (оператор, прв асистент, втор асистент)	Експлантација/ Трансплантација	12.600,00
2.	Доктор специјалист хирург по ортопедија, доктор специјалист по анестезиологија	2 хирурзи(оператор и прв асистент) аснестезиолог	Трансплантација	12.600,00 6.000,00 12.600,00
3.	Доктор специјалист хирург по ортопедија, обработка на коскени ткива/ткивна банка/	1	Експлантација/ Трансплантација	8.000,00
4.	Медицинска сестра-инструментарка, обработка на коскени ткива/ткивна банка	1	Експлантација Трансплантација	3.000,00
5.	Медицинска сестра-инструментарка	1	Експлантација/ Трансплантација	8.220,00
6.	Медицинска сестра-помошник инструментарка	1	Експлантација/ Трансплантација	6.600,00
7.	Медицинска сестра-анестетичарка	1	Експлантација/ трансплантација	6.600,00
8.	Болничар-транспортер	1	Експлантација/ Трансплантација	3.000,00
УК за Абдоминална хирургија				
1.	Доктор специјалист по абдоминална хирургија, доктор специјалист по анестезиологија	3 хирурзи (Оператор, прв асистент, втор асистент, 3 Анестезиолози	Експлантација/ Трансплантација	12.600,00

2.	Специјалист по клиничка фармација	1	трансплантација	8.000,00
3.	Медицинска сестра-инструментарка	2	Експлантација/ Трансплантација	8.220,00
4.	Медицинска сестра-помошник инструментарка	2	Експлантација/ Трансплантација	6.600,00
5.	Перфузионист	2	трансплантација	8.200,00
6.	Медицинска сестра-анестетичарка	2		6.600,00
7.	Болничар-транспортер	2	Експлантација/ Трансплантација	3.000,00
8.	Центар за трансплантација – медицински сестри	4	Трансплантација	3.000,00
УК ТОАРИЛУЦ КАРИЛ				
1.	Центар за трасплантација – интензивно лекување црн дроб – медицински сестри	6	трансплантација	3.000,00
УК за очни болести				
1.	Доктор специјалист по очна хирургија, специјалист по анестезиологија	3 хирурзи (Оператор, прв асистент, втор асистент) Анестезиолог	Експлантација/ Трансплантација	12.600,00
2.	Медицинска сестра-инструментарка	1	Експлантација/ Трансплантација	8.220,00
3.	Медицинска сестра-помошник инструментарка	1	Експлантација/ Трансплантација	6.600,00
4.	Медицинска сестра-анестетичарка	1		6.600,00
5.	Болничар-транспортер	3	Експлантација/ Трансплантација	3.000,00
УК за Кардиохирургија				
1.	Доктор специјалист по кардиохирургија Специјалист по анестезиологија	3 хирурзи(оператор, прв и втор асистент) , Анестезиолог	Експлантација/ трансплантација	12.600,00
2.	Доктор специјалист по васкуларна хирургија Специјалист по анестезиологија	2 хирурзи Анестезиолог	Еден примател Еден давател	12.600,00
3.	Доктор специјалист по интерна медицина/доктор супспецијалист по кардиологија	1	еден примател /еден дарител	9.000,00
4.	Медицинска сестра-инструментарка	2	Експлантација/ Трансплантација	8.220,00
5.	Медицинска сестра-помошник инструментарка	2	Експлантација/ Трансплантација	6.600,00
6.	Перфузионист	2	Трансплантација	8.200,00
7.	Медицинска сестра-анестетичарка	2	Експлантација/ Трансплантација	6.000,00
8.	Специјалист клинички фармацевт	1.	Трансплантација	8.000,00
9	Болничар-транспортер	3	Експлантација/ Трансплантација	3.000,00
10.	Медицинска сестра Центар за трансплантација	6	Трансплантација/ Експлантација	3.000,00
11.	Специјалист по клиничка фармација	1	трансплантација	8.000,00
Институт за трансфузиона медицина				
1.	Доктор специјалист по трансфузиона медицина	1	еден примател /еден дарител	9.000,00
2.	Мед. лаборант	2	еден примател /еден дарител	3.000,00
3.	Биолози	2	еден примател /еден дарител	6.000,00
4.	Биолог –административна обработка	1	еден примател	3.000,00

	на ХЛА типизација		/еден дарител	
	Институт за радиологија			
1.	Доктор специјалист по радиологија	1	еден примател /еден дарител	9.000,00
2.	Радиолошки технолог	1		1.500,00
3.	Медицинска сестра	1	еден примател /еден дарител	1.500,00
	Центар за трансплантација- Клиника за Урологија			
1.	Медицински сестри	4	еден примател /еден дарител	3.000,00
	УК за Детска хирургија			
1.	Доктор специјалист по хирургија, доктор специјалист по анестезиологија	Од 2 хирурзи (Оператор, прв асистент, втор асистент, Анестезиолог	Експлантација/ Трансплантација	12.600,00
2.	Медицинска сестра-инструментарка	1	Експлантација/ Трансплантација	8.220,00
3.	Медицинска сестра-помошник инструментарка	1	Експлантација/ Трансплантација	6.600,00
4.	Медицинска сестра-анестетичарка	1		6.600,00
5.	Болничар-транспортер	1	Експлантација/ Трансплантација	3.000,00
	УК за Неврохирургија (подготовка на донор)			
1.	Доктор специјалист по анестезиологија или неврохирургија	1	еден примател /еден дарител	12.600,00
2.	Медицинска сестра	2	еден примател /еден дарител	3.000,00
3.	Болничар-транспортер	1	еден примател /еден дарител	1.500,00
	Институт за белодробни заболувања кај деца Козле			
1.	Доктор Специјалист по педијатрија	2	Еден примател	9.000,00
2.	Медицинска сестра	1	Еден примател	3.000,00
	УК за Тораковаскуларна хирургија			
1.	Доктор специјалист по торако- васкуларна хирургија, доктор специјалист по анестезиологија	Од 3 хирурзи (Оператор, прв асистент, втор асистент,) Анестезиолог	Експлантација/ Трансплантација	12.600,00
2.	Медицинска сестра-инструментарка	1	Експлантација/ Трансплантација	8.220,00
3.	Медицинска сестра-помошник инструментарка	1	Експлантација/ Трансплантација	6.600,00
4.	Медицинска сестра-анестетичарка	1		6.600,00
5.	Болничар-транспортер	1	Експлантација/ Трансплантација	3.000,00
	Клиника за Детски Болести			
1.	Доктор специјалист по педијатрија	1	Еден примател/ еден дарител	9.000,00

Надоместокот за тимовите за трансплантација се исплаќа врз основа на доставените извештаи од ЈЗУ Универзитетска клиника за Урологија-Скопје, ЈЗУ УК за Дигестивна хирургија, ЈЗУ УК за Гастроентерохепатологија, ЈЗУ УК за Државна кардиохирургија, ЈЗУ УК за Кардиологија, ЈЗУ УК ТОАРИЛУЦ ЈЗУ УК Клиника За Ортопедија, ЈЗУ УК за Очни болести, ЈЗУ УК за Нефрологија, ЈЗУ УК Клиника за Детски

болести, ЈЗУ УК ТОАРИЛУЦ КАРИЛ, ЈЗУ УК Неврохирургија, ЈЗУ УК за Очни болести, Институт за Трансфузиологија, Институт за рентген дијагностика и Институт за белодробни заболувања Козле.

9. Еднокартна годишна награда за извршители на трансплантација на крвотворни матични клетки.

Висината на еднократен годишен надоместок за стимулација на тимот за трансплантација на крвотворни матични клетки изнесува:

Трансплантација на крвотворни матични клетки			
	Здравствена установа/Здравствен работник вклучен во трансплантација на хематопоетски матични клетки	Број на лица вклучени во трансплантација	Нето износ во денари
1.	Доктор специјалист по интерна медицина; субспецијалист хематолог	8 лекари на Оддел за трансплантација / 3 од Институт за имунобиологија и хумана генетика	25.000,00
2.	Одговорна медицинска сестра	1	12.000,00
3.	Медицинска сестра-на оддел/лаборант Институт за имунобиологија и хумана генетика	8+2	8.000,00
5.	Болничар-транспортер	3	6.000,00

- 9.1 Надоместокот за тимовите за трансплантација се исплаќа еднократно за учинок за сите интервенции реализирани во тек на годината врз основа на доставените извештаи од ЈЗУ Универзитетска клиника за хематологија-Скопје и Институт за хумана генетика Скопје по спроведената 20 трансплантација.
10. Исплата на финансиски средства во износ од 30.000 денари, поврзани со починатото лице како донор заради растоварување на семејството на донорот од плаќање на погребалните трошоци.
11. Ослободување од плаќање на партиципација за имуносупресивни лекови за трансплантирани пациенти.
12. Обезбедување на имуносупресивни лекови од болничка листа за трансплантирани пациенти кои ќе го спречат процесот на отфрлање на трансплантатот.
13. Финансиски средства за организирање на настани за зголемување на јавната свеста за значењето и придобивките од трансплантација на органи и промотивен материјал за органодарителство.
14. Чланарини за софтвер за пребарување на несродни дарители во македонскиот дарителски регистар Прометеус.
15. Одржување на софтвер за пребарување на несродни дарители во македонскиот дарителски регистар Прометеус.
16. Членарина во Светска асоцијација на дарители на коскена срцевина WMDA и Чланарини за Европска асоцијација за трансплантација на матични клетки EBMT.

17. Долг за неизмирени обврски за 2022 година за неисплатени фактури кон ЈЗУ Институт за трансфузиона медицина на Република Македонија и Институт за имунологија и хумана генетика при Медицински факултет при УКИМ за исплата на партиципација наместо примателите-пациенти кои се подготвуваат за трансплантација/како и за дарителите на органи, ткива и матични клетки за Извршување на ХЛА типизација и ХЛА антители. Фактурите во износ од 1.000.000,00 се однесуваат на периодот од март до декември 2022 година. Истите се предвидени во вкупниот Буџет на Програмата за трансплантација на Република Северна Македонија за 2023

Табела: Обезбедени финансиски средства за реализација на дел од активностите предвидени со Програмата за трансплантација во Република Северна Македонија за 2023 година

Ред. бр.	Активност	Извршител	Количина	Износ (во денари)
1.	Обука на здравствени и административни работници кои се вклучени во извршување на трансплантациите преку учество на обуки, конференции, конгреси и други видови на усовршување (котизација, сместување, превоз). Обука на тим за експлантација, трансплантација, анестезиолошки тим и тим за пред и пост оперативно водење на пациенти. Обука на тим за трансплантација на пациенти со механичко срце (LVAD BIVAD), во Р. Хрватска. Обука на тим од ЈЗУ УК за Ортопедија во делот на презервација на коскени ткива и водење на коскена банка. Соработка на полето на реализација на ткивна банка со Завод за трансфузиона медицина КБ Ребро Загреб.	Министерство за здравство		200.000,00

	Трошоци за ангажирање на стручни медицински лица кои доаѓаат од еминентни центри од странство од областа на трансплантологијата во ЈЗУ Обуки обезбедени преку ИТН Учество на годишни конференции на Еуротранспнат и конференции во склоп на ЕУ. Средства за едукација за усовршување на тимови кои учествуваат во трансплантација на крвотворни матични клетки			
2.	Исполнување на законска обврска за исплата на законски пропишаниот надоместок за вршење на работите на Националниот координатор за трансплантација	Министерство за здравство	1	356,738,00
3.	Исполнување на законска обврска за исплата на законски пропишаниот надоместок за вршење на работите на Заменик Национален координатор за трансплантација	Министерство за здравство	1	249.720,00
4.	Ангажирање на лица за вршење на стручни и административно-технички работи поврзани со работата на Националниот координатор за трансплантација	Министерство за здравство	1	144.000,00
5.	Исполнување на законска обврска за исплата на законски пропишаниот надоместок за вршење на работите на „болничките“ координатори - девет	Министерство за здравство		1.080.000,00

6.	Ангажман за вршење на работите на лицата од Управата за Електронско Здравство - Мој Термин , одговорни за регистрите за пациентите со терминални бубрежни и срцеви заболувања, како и регистар за следење на трансплантирани пациенти.	Министерство за здравство	3	200.000,00
7.	Ангажман на лица за вршење на стручни административни работи во делот на Националните листи за трансплантација на бубрези, срце, црн дроб и коскени ткива од Јавните здравствени установи.	Министерство за здравство	7	450.000,00
8.	Зголемување на нивото на мотивираност и задоволство на членовите на тимовите за трансплантација од починат донор.	Министерство за здравство		2.536.542,00
9.	Еднокартна годишна награда за извршители на трансплантација на крвотворни матични клетки.	Министерство за здравство		383.000,00
10.	Исплата на финансиски средства во износ од 30.000 денари, поврзани со починатото лице како донор заради растоварување на семејството на донорот од плаќање на погребалните трошоци. (10 кадавера по 30.000,00 денари)	Министерство за здравство		300.000,00
11.	Ослободување од плаќање на	Министерство за здравство		300.000,00

	партиципација за имуносупресивни лекови за трансплантирани пациенти кои ќе го спречат процесот на отфрлање на трансплантатот			
12.	Обезбедување на имуносупресивни лекови кои се на Болничка листа за трансплантирани пациенти кои ќе го спречат процесот на отфрлање на трансплантатот	Министерство за здравство		200.000,00
13.	Организирање на настани за зголемување на јавната свеста за значењето и придобивките од трансплантација на органи и промотивен материјал за органодарителство	Министерство за здравство		500.000,00
14.	Чланарини за софтвер за пребарување на неспорни дарители во македонскиот регистар Прометеус	Министерство за здравство	1	744.000,00
15.	Чланарина за Европска асоцијација за трансплантација на матични клетки EBMT	Министерство за здравство	1	93.000,00
16.	Членарина во Светска асоцијација на дарители на коскена срцевина WMDA	Министерство за здравство	1	163.000,00
17.	Долг за неисплатени фактури од 2022 кон ЈЗУ Институт за трансфузиона медицина на Република Македонија и Институт за имунологија и хумана генетика при Медицински факултет при УКИМ за исплата на партиципација наместо	Министерство за здравство		1.000.000,00

	примателите-пациенти кои се подготвуваат за трансплантација/како и за дарителите на органи, ткива и матични клетки за Извршување на ХЛА типизација и ХЛА антители. Фактурите во износ од 1.000.000,00(еден милион денари) се однесуваат на периодот од март до декември 2022 година,			
	ВКУПНО			8.900.000,00

Програмата за трансплантација во Република Северна Македонија за 2023 година ќе се реализира во обем и содржина соодветни на средствата одобрени од Буџетот на Република Северна Македонија за 2023 година и тоа во висина од 8.900.000, денари

V. ВЛЕГУВАЊЕ ВО СИЛА

Оваа програма влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

Бр. _____
_____.2023 година

Скопје

Претседател на Владата на
Република Северна Македонија,

Димитар Ковачевски

Образложение:

Согласно проширување на плановите за развој на кадаверичната трансплантација во Република Северна Македонија, направени се промени во Програмата за Трансплантација во Република Северна Македонија за 2023 година во однос на изминатата 2020, 2021 и 2022 година и зголемен е обемот на планирани активности. Пред се во делот на ХЛА испитувањата и вклучување на испитувањата на ХЛА антитела кои според медицинските протоколи се задолжителни за одржување на Националната листа за трансплантација на бубрези која е изготвена во Министерството за здравство, како и за Националните регистри за срце, црн дроб, коски и коскени ткива. Програмата е проширена и во делот на тимовите за трансплантација поради планиран развој на мултиорганската трансплантација. Зголемен е и бројот на болнички координатори заради поголема ефикасност во детектирање на мозочна смрт и одржување на кадаверите.

За реализација на активностите предвидени со Програмата за трансплантација во Република Северна Македонија за 2023 година се издвоени 8.900.000,00 (осум милиони и деветстотини илјади денари).